

Archa.lab má nové rezidenty!

Rezidenční pobyt v programu **Archa.lab** získala tvůrčí dvojice **Magdy Jiříčky Stojowské a Terezy Durdilové** na základě projektu **Boys and girls**. Autorky konceptu pro své představení oslovily skupinu školních dětí a seniorů. Na jejich očekávání, vzájemnou inspiraci, plány, radosti i obavy pramenící ze společné práce jsem se autorek zeptala na konci června.

Co pro vás znamená rezidentura v Archa.lab?

Tereza: Pro mne to rozhodně znamená novou příležitost a prostor pro to, aby si člověk mohl vyzkoušet to, co ho zajímá. Byla jsem poslední dobou dost zaměstnána mateřskými povinnostmi, takže jsem si spoustu věcí aspoň představovala, a teď mám radost, že svoje představy mohu realizovat.

Magda: Je před námi práce na představení, které vyžaduje několik etap. Tím, že jsme získali rezidenturu, máme představu kontinuální divadelní práce s naší skupinou, která je specifická tím, že se skládá výhradně z neprofesionálů, a to dětí a starých lidí. Vedle přípravy vlastního představení uvažujeme i o otevření Ateliéru v rámci Archa.lab, který by se právě zabýval kontaktem starých lidí a malých dětí.

Co vás vedlo k tomu, že jste oslovily tak rozdílné skupiny, jako jsou školní děti a poměrně staří lidé?

Tereza: Co se mě týká, já jsem se starými lidmi už docela dlouho v kontaktu. Bydlela jsem sedm let se svojí devadesátiletou babičkou. Od té doby bylo „stáří“ pro mě tématem, které jsem chtěla několikrát zpracovat. Další inspirací byl pobyt na Katedře autorské tvorby a pedagogiky DAMU, kde jsem se setkala s několika pedagogy kolem osmdesáti let. Byl to fascinující zážitek. Připadali mi ve srovnání s mladšími kolegy, které jsem poznala dříve, neuvěřitelně nabití energií. Možnost s nimi pracovat a učit se od nich byla pro mě zásadní zkušeností. Dále jsem si všimla, že se moje děti chovají ke starým lidem velice přirozeně. Kdykoli se, třeba v tramvaji, s nimi setkají, nastane velmi rychle vzájemně uvolněná komunikace.

S Magdou jsme se také shodly na tom, že i my už máme ke stáří vlastně „nakročeno“. Cítíme, že mateřstvím jsme se přesunuly do jiné životní etapy. Protože se naše úvahy ubíraly podobným směrem, vznikl nápad tyto dvě nesourodé skupiny, skupinu starých lidí a malých dětí, propojit v divadelním projektu.

Magda: Pro mě také byly impulzem projekty jiných umělců. Z Polska mě oslovily práce Katarzyny Kozry, která například v projektu „Svěcení jara“ velice zajímavě pracuje ze starými lidmi – fotila jejich nahá těla, aby z toho vytvořila film ke Stravinského hudbě. Nebo Zbigniewa Libery, který natočil velice silné filmy se svojí babičkou. Z českého prostředí mě inspirovaly některé projekty Evy Kořátkové nebo Kateřiny Šedé, které se zaměřují na práci s rozdílnými sociálními skupinami. Také cítím, že se při práci se starými lidmi a dětmi, ve mně odehrává něco, čemu ještě úplně nerozumím. Souvisí s tím také mateřství, které člověka propojuje se vzpomínkami a proměnlivým vnímáním času.

Kdysi jsem psala práci na téma „zastaveného času jako formy vyprávění“. Čas považuji za velice zajímavý element ve vztahu k různým sociálním skupinám. Každá skupina si vytváří nějaký svůj čas, a ten je velice silným narativním nástrojem. Zajímá mě možnost manipulování časem v divadle a hlavně natahování času – hledání hranic, kdy obraz přestává ztrácet význam a divák přemýšlet.

Jak funguje spolupráce mezi vámi dvěma? Jak jste se sešly? Jakým způsobem pracujete?

Tereza: Známe se poměrně dlouho.

Magda: Asi čtyři roky.

Tereza: Mě jednou napadlo, že bychom mohly s Magdou něco udělat.

Původně jsem studovala scénografii u profesora Maliny. Poté jsem dělala asistentku scénografie v divadlech Thalia Theater a Deutsches Schauspielhaus v Hamburku, kde jsem si ověřila, nakolik je scénografie zajímavá, ale zároveň to pro mne byla stále „jen“ scénografie. Vrátila jsem se na DAMU

na Katedru divadelní antropologie, kde se sešli profesor Mikeš, Bohuslav Blažek a další. To prostředí mi dalo první impuls vykročit k projektům, které sahaly za hranici mého původního oboru, a také se zabývaly aktuální sociální tematikou.

V čem si nejvíce s Magdou rozumíte?

Tereza: Jednak si rozumíme normálně, lidsky. Vždy jsem byla zvědavá, co Magda dělá. Viděla jsem představení, které uváděla v Meetfactory, ale o tom, co tvořila v Polsku, jsem nic moc nevěděla. Jak už jsem řekla, nosila jsem dlouho v sobě téma stáří a jednoho dne jsem si řekla, že se zeptám Magdy, jestli se mnou nechce na tomto tématu spolupracovat. Původně jsem měla představu, že by to mohlo být i o smrti. Ale nakonec jsme po dohodě s Magdou toto téma nerozvíjely.

Magda: Spolupráci se stále ještě učíme. Na tomto projektu jsme pracovaly zatím jen jeden a půl měsíce a je to naše první společná práce. Víme, že se můžeme opřít o naše vzájemné přátelství, ale dohadování se na dalších věcech není určitě jednoduché. Velkým plusem je, že jsme spolu sdílely základní představu, spolu pracovaly jsme na konceptu.

Každou zkoušku připravujeme společně a spolu se radíme na cíli, na úkolech pro skupinu. Většinu zkoušek jsem vedla já, protože jsem na to v té době měla více času. Myslím, že toto se vše bude vyvíjet, že si budeme muset pojmenovat, co každá z nás od té práce očekává. Je také důležité zmínit, že naším dramaturgickým partnerem je Honza Horák. S Martou Trpišovskou jsme konzultovaly choreografie.

Co vás na setkávání s malými dětmi a starými lidmi nejvíce baví?

Tereza: Na těchto dvou kontrastních skupinách mě mimo jiné zajímá proměna pohledu člověka na prostor, ve kterém se pohybuje v průběhu svého života. Jednou z našich základních otázek pro staré lidi bylo, jak prožívali prostor svého dětství, jak si pamatují na své první místo, město, dům, kde bydleli. Na základě tohoto zadání jsme se pak snažily hledat spojitosti s podobnými zážitky dětí, které však díky jejich představivosti přerůstaly hranice reality.

Magda: Mně na tomto konkrétním projektu nejvíce baví to, co mě zajímá na divadelní práci vždy - hledání jazyka, který by pomohl vyprávět o věcech těžko sdělitelných jakýmkoliv jiným způsobem. Nejvíce mě ale asi baví to, co lidé, které jsme oslovily, s sebou přinášejí. Je úžasné, jak jsou kreativní, jak na základě malých impulzů dokáží přinést tolik materiálu, se kterým pak můžeme dále pracovat. Také mě zajímá hledání momentů, které se jeví při prvních setkáních zamlčené, sledovat způsoby otevírání se různým situacím.

Máte z něčeho obavy?

Tereza: Vzhledem k tomu, že jsme nikoho z naší skupiny předem neznali a ani oni se neznali navzájem, měla jsem obavy, jak bude skupina fungovat. Na začátku někteří měli mezi sebou menší sympatie, a to hlavně staří lidé, což se naštěstí v průběhu zkoušení změnilo k lepšímu.

Magda: Měla jsem trochu strach o to, jak budou práci snášet fyzicky. Všechny moje obavy se ukázaly jako plané. Staří lidé se ukázali mnohem silnější, než se zdálo po prvním setkání. Přeji si hlavně, abychom jim při práci nechaly hodně jejich vlastního prostoru. Pokud bychom je uvrhly do nějakých svých představ a začaly s nimi manipulovat, stala by se největší křivda.

Děkuji za rozhovor a těším se na spolupráci s vámi i vaší skupinou.

Rozhovor vedla **Jana Svobodová**, divadelní režisérka a umělecká vedoucí Archa.lab.